

Af *stedfortrædere* skal disse udvalg have et antal, der mindst svarer til en fjerdedel af medlemstallet.

Endvidere vælges et udvalg vedrørende rigsdagens administration samt 5 „justeringsmænd“, der bl. a. skal godkende skrivelser, som udgår fra administrationskontoret.

Desuden kan der på forslag af præsidiet (formanden og næstformændene) nedsettes *ekstraordinære udvalg*, som ligeledes virker under hele samlingen. Af sådanne har man i de sidste år regelmæssigt haft følgende: økonomiudvalget, lov- og økonomiudvalget, kulturudvalget, landbrugsudvalget, trafikudvalget og forsvarsudvalget.

Endelig åbner forretningsordenen mulighed for, at der til behandling af et omfattende lovforslag under samlingen kan nedsettes et *særligt udvalg*, hvad dog kun undtagelsesvis sker. I 1937 og 1938 nedsattes eksempelvis særlige udvalg til behandling af regeeringsforslag vedrørende folkeforsikring.

Medlemmerne af udvalgene udpeges af såkaldte *elektorer* (mindst 45), der vælges af rigsdagen ved begyndelsen af hver ny rigsdags-valgperiode for hele valgperioden. Et medlem er ikke pligtigt at modtage valg til flere end to udvalg, bortset fra det store udvalg.

Et udvalg er ikke beslutningsdygtigt, medmindre to trediedele af medlemmerne er tilstede. *Udebliver* et udvalgsmedlem uden lovligt forfald og uden at have fået tilladelse dertil, fra et udvalgsmøde, skal det anmeldes, og rigsdagen kan beslutte, at der skal fradrages et beløb i den pågældendes rigsdagsvederlag. Sker det oftere, må han eventuelt afgive hvervet som medlem af udvalget.

For at fremme arbejdet kan et udvalg, om det skønnes hensigtsmæssigt, dele sig i afdelinger, der hver skal have mindst 11 medlemmer.

I forretningsordenen foreskrives tillige, at ethvert udvalg skal have en *sekretær* eller, hvis det skønnes uomgængelig nødvendigt, flere. Det samme gælder elektorer og justeringsmænd.

Holland.

I det hollandske parlament var udvalgsbehandling indtil begyndelsen af 20'erne lidet anvendt, idet man i stedet for henviste lovforslagene til drøftelse i de afdelinger, hvori kamrene deler sig. Denne fremgangsmåde benyttes stadig i stort omfang, men i andetkammeret, hvor alle lovforslag først fremkommer, er man efterhånden i stigende grad gået over til udvalgsystemet, særlig forsåvidt angår lovforslag, der mere er af teknisk-faglig end af politisk karakter.

Ifølge andetkammerets forretningsorden er reglerne for lovforslags behandling nu i store træk følgende:

Når kammeret modtager et lovforslag, bliver dette straks anmeldt og omdelt til lige med den redegørelse, der ledsager det.

Før lovforslaget sættes til 1. behandling, underkastes det en *forberedende behandling*. Hvori denne skal bestå, bestemmes i hvert enkelt tilfælde af et „centraludvalg“, sammensat af kammerets præsident og afdelingernes formænd.

Der er fire former for forberedende behandling.

1. Det almindeligste er stadig, at lovforslaget henvises til *afdelingerne*, hvoraf der findes 5 med 20 i hver, da tinget har 100 medlemmer. Afdelingernes sammensætning ændres tre gange om året ved lodtrækning. Hver af dem vælger selv sin formand, men sædvanlig således, at hvert af de 5 største partier får en af formandspladserne.

På en af centraludvalget fastsat dag drøfter alle 5 afdelinger hver i sit værelse det pågældende lovforslag. Under disse drøftelser er vedkommende forslagsstiller — som regel en minister, da der kun fremsættes få lovforslag fra medlemmernes side — ikke tilstede og heller ikke nogen tjenestemand. Hver afdeling vælger en ordfører, og disse ordførere træder efter forhandlingernes slutning sammen i et ordførerudvalg, for hvilket en tjenestemand fungerer som sekretær. Der udarbejdes derefter en betænkning, som enten kan være endelig, hvilket vil være tilfældet, hvis ingen af lovforslagets bestemmelser har givet anledning til kritik, eller foreløbig. Er betænkningen endelig, kan lovforslaget sættes til 1. behandling i kammeret. Er den kun foreløbig, gøres der i betænkningen rede for, på hvilke punkter der har været gjort indsigelse mod lovforslaget, men således at ingen navne eller partier nævnes, da forhandlingerne i afdelingerne har en fortrolig og uforpligtende karakter. Ministeren udarbejder derefter et svar, medmindre modstanden har været så stor, at han helt lader sagen falde, hvilket kan forekomme. Besvarelsen kan enten gå ud på, at ministeren af de de grunde må fastholde sit forslag i dets oprindelige form,